

Małgorzata Okręglicka

Zarządzanie płynnością finansową a wielkość przedsiębiorstwa : wybrane aspekty na podstawie badań empirycznych

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 39/4, 395-406

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Okręglika*

Politechnika Częstochowska

ZARZĄDZANIE PŁYNNOCIĄ FINANSOWĄ A WIELKOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTWA – WYBRANE ASPEKTY NA PODSTAWIE BADAŃ EMPIRYCZNYCH

Streszczenie

Rola zarządzania płynnością finansową jest od dłuższego czasu przedmiotem dyskusji w literaturze przedmiotu. Sytuacja ekonomiczna kraju należy do najistotniejszych czynników determinujących płynność finansową przedsiębiorstwa. Zmienne warunki ekonomiczne w ostatnich latach spowodowały, że utrzymanie płynności stało się priorytetem każdego przedsiębiorcy. W artykule zaprezentowano charakterystykę i determinanty zarządzania płynnością finansową polskich przedsiębiorstw. Odnosi się ona szczególnie do sektora MSP, deklarującego największe problemy z utrzymaniem płynności. Wymaga to stałej analizy problemu i tworzenia narzędzi wspierających zarządzanie płynnością w małych i średnich przedsiębiorstwach. Analiza oparta jest na wynikach badań ankietowych, przeprowadzonych na grupie 380 przedsiębiorstw z południowej Polski w 2014 roku.

Słowa kluczowe: zarządzanie płynnością, finanse operacyjne, polskie przedsiębiorstwa

* Adres e-mail: m.okreglicka@wp.pl

Wprowadzenie

Ogólna definicja płynności wskazuje, że jest to zdolność do zamiany aktywów na gotówkę przy możliwie najmniejszych kosztach¹. W. Sasin rozumie dlatego płynność finansową jako zdolność do szybkiego obrotu środków pieniężnych oraz szybkość i pewność, z jaką aktywa obrotowe mogą być zamienione na pieniądź w krótkim czasie². Pojęcie płynności finansowej, które upowszechniło się najbardziej, definiuje jednak płynność jako zdolność przedsiębiorstwa do terminowego wywiązywania się z krótkoterminowych zobowiązań³. Utrzymanie płynności wymaga zatem posiadania przez przedsiębiorstwo nie tylko środków pieniężnych i aktywów szybko zbywalnych, ale także odpowiedniego udziału zobowiązań z długim terminem wymagalności⁴.

Płynność finansowa stanowi obszar szczególnego zainteresowania osób zarządzających przedsiębiorstwem. Podmiot gospodarczy jest w stanie funkcjonować bez gotówki jedynie tak długo, aż nie wyczerpią się posiadane zasoby majątku płynnego lub możliwości pozyskania kredytu bankowego. Priorytetem właścicieli czy menedżerów jest więc generowanie w toku działalności operacyjnej takiej ilości środków pieniężnych, która wystarcza na terminowe regulowanie zobowiązań bieżących.

Jak wskazują doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych, główną przyczyną upadłości przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, jest utrata płynności finansowej, a nie brak rentowności sprzedaży⁵. Utrata płynności skutkuje zmniejszeniem zaufania kontrahentów i instytucji finansowych do firmy, co utrudnia pozyskanie finansowania i powoduje kurczenie się obszaru działania na rynku. Skłania to do położenia szczególnego nacisku na analizę stanu i uwarunkowań płynności finansowej przedsiębiorstw oraz stałego doskonalenia metod zarządzania płynnością.

¹ Ph.L. Cooley, P.F. Roden, *Business Financial Management*, The Dryden Press, New York 1988, s. 423.

² W. Sasin, *Analiza płynności finansowej firmy*, Agencja Wydawnicza Interfart, Łódź 2002, s. 7.

³ G. Bannock, W. Manser, *Międzynarodowy słownik finansów*, Wydawnictwo Andrzej Bonarski, Warszawa 1992, s. 158.

⁴ A. Kusak., J. Kowalczyk, *Płynność finansowa: analiza i sterowanie*, C.H. Beck, Warszawa 2006, s. 9–10.

⁵ M. Sierpińska, D. Wędzki, *Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997, s. 7.

Celem niniejszego artykułu jest dlatego analiza wybranych aspektów zarządzania płynnością, z uwzględnieniem różnic występujących w poszczególnych grupach wielkościowych przedsiębiorstw. Wnioskowanie oparte jest na wynikach ankietowych badań własnych, przeprowadzonych pod koniec drugiego kwartału 2014 roku na grupie 380 przedsiębiorstw z południowej Polski.

1. Problematyka płynności finansowej przedsiębiorstw w warunkach dekoniunktury gospodarczej

Przedsiębiorstwa muszą obecnie zmierzyć się z dynamicznymi, nieprzewidywalnymi zmianami zachodzącymi w ich bliższym i dalszym otoczeniu⁶. Przedsiębiorstwo działające w tak zmiennych warunkach powinno dokonywać ciągłej analizy zmian warunków i informacji, które były podstawą uprzednio podejmowanych decyzji⁷. Zmiany mogą bowiem wymuszać modyfikację stosowanych form zarządzania i stać się impulsem do tworzenia nowych rozwiązań.

Dekoniunktura gospodarcza generuje zwiększone ryzyko i tworzy potrzebę posiadania większego zapasu środków na spłatę bieżących zobowiązań, na wypadek powstania ponadprzeciętnych strat w obszarze należności, zapasów lub przy upłynieniu walorów finansowych⁸. Menedżerom trudno jest ocenić przyszłe przepływy środków pieniężnych przedsiębiorstwa w kontekście rosnącej niepewności makroekonomicznej, stąd mogą oni podjąć decyzję o realizacji strategii zarządzania finansami bieżącymi, zakładającej utrzymywanie rezerw na potrzeby płynności⁹. Turbulentne otoczenie wymaga też od decydentów elastyczności w działaniu. Elastyczność finansowa odnosi się do zdolności firmy do szybkiego reagowania na

⁶ K. Leszczewska, *Funkcjonowanie firm rodzinnych w niestabilnym otoczeniu*, w: *Firmy rodzinne – współczesne nurty badań i praktyki zarządzania*, red. A. Marjański, M.R. Contreras Loera, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2014, t. XV, z. 7, cz. 1, s. 270.

⁷ W. Szymański, *Niestabilność gospodarcza a szanse przedsiębiorstw*, w: *Przedsiębiorstwo a narastająca niestabilność otoczenia*, red. R. Sobiecki, J.W. Pietrewicz, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012, s. 22.

⁸ M.M.K. Fleming, *The Current ratio revisited*, „Business Horizons” 1986, vol. 29, s. 74.

⁹ Ch.F. Baum, M. Caglayan, N. Ozkan, O. Talavera, *The impact of macroeconomic uncertainty on non-financial firms' demand for liquidity*, „Review of Financial Economics” 2006, nr 15, s. 289–304.

nieoczekiwane zmiany w przepływach pieniężnych lub możliwościach inwestycyjnych, przy założeniu maksymalizacji wartości firmy¹⁰.

Wprawdzie trudno jest określić optymalną wielkość kapitału obrotowego, jednak długoletnia praktyka gospodarcza wskazuje na potrzebę zachowania określonej relacji między majątkiem obrotowym a zobowiązaniami bieżącymi¹¹. Podkreśla się, że przez zrozumienie roli i czynników determinujących zarządzanie płynnością oraz podjęcie kroków w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu kapitału obrotowego, firmy mogą zminimalizować ryzyko skutecznie przygotować się do niepewności i poprawić ogólną wydajność¹².

Płynność sektora przedsiębiorstw w Polsce, według danych NBP, poprawia się w długim okresie. Z kolei w krótkookresowej perspektywie płynność rośnie w całym 2014 roku, czyli wszystkie wskaźniki płynności znajdują się w trendzie rosnącym. Wśród analizowanych wskaźników wyraźnie rośnie płynność gotówkowa. Jest to pozytywne zjawisko, sygnalizujące poprawę kondycji finansowej sektora przedsiębiorstw, po niekorzystnych spadkach płynności w 2009 roku i 2012 roku¹³.

2. Zarządzanie płynnością finansową polskich przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych

Zmienność sektora małych i średnich przedsiębiorstw skłania do jego stałej analizy. Autorka przeprowadziła badania ankietowe na grupie 380 przedsiębiorstw w południowej Polsce, z podziałem na mikro, małe, średnie i duże. Badania pozwoliły na zaobserwowanie zależności między stanem i sposobami zarządzania finansami bieżącymi a wielkością przedsiębiorstw. Dobór próby miał charakter przypadkowy, stąd badania nie są w pełni reprezentatywne i należy je traktować jako badania pilotażowe. Okres badań to koniec II kwartału 2014 roku. Poniżej zaprezentowano wybrane wyniki, odnoszące się w szczególności do zarządzania płynnością

¹⁰ D.J. Denis, *Financial flexibility and corporate liquidity*, „Journal of Corporate Finance” 2011, nr 17, s. 667–674.

¹¹ J. Graczyk, *Akceptowalny poziom ryzyka finansowego*, w: *Zarządzanie majątkiem obrotowym w przedsiębiorstwie*, red. J. Grzywacz, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2006, s. 19.

¹² A. Harris, *Working capital management: Difficult, but Rewarding*, „Financial Executive” 2005, nr 21, s. 52.

¹³ *Sytuacja finansowa sektora przedsiębiorstw – II kwartał 2014 r.*, NBP, Warszawa 2014, s. 30, www.nbp.pl/publikacje/przedsiębiorstwa/raport_02_2014.pdf (26.10.2014).

finansową. Statystyczną istotność oceniono: dla zmiennych o charakterze porządkowym – na podstawie współczynnika korelacji rho Spearmana, zaś dla zmiennych o charakterze nominalnym – na podstawie testu Chi-2.

W pierwszej kolejności pokuszono się o ocenę bieżącej sytuacji polskich przedsiębiorstw, w opinii samych przedsiębiorców (tab. 1). Ocena wypadła pozytywnie, gdyż większość ankietowanych oceniła aktualną kondycję przedsiębiorstwa powyżej średniej – 55,6% (liczebność N = 211). Zauważono ponadto słabą zależność statystyczną, wskazującą że im więcej osób zatrudnionych w firmie, tym lepsza ocena sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa. Można uznać, że najmniejsze podmioty mają też najslabszą kondycję ekonomiczną, co wynika z ich specyfiki, ale i niekorzystnego otoczenia gospodarczego.

Tabela 1. Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej firmy
z pominięciem typowych wahań sezonowych

Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bardzo dobra	30	11,5	16	19,3	8	38,1	7	50,0	61	16,1
Dobra	98	37,4	39	47,0	9	42,9	4	28,6	150	39,5
Przeciętna	127	48,5	27	32,5	4	19,0	3	21,4	161	42,4
Zła	6	2,3	1	1,2	0	0,0	0	0,0	7	1,8
Bardzo zła	1	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,3
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Współczynnik korelacji rho Spearmana = -0,247; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Z uwagi na to, że utrzymanie płynności finansowej stanowi priorytetowy warunek funkcjonowania przedsiębiorstwa, ważne jest zapoznanie się ze stanem płynności przedsiębiorstw, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw, które nie są uwzględniane w statystykach GUS, z uwagi na uproszczoną sprawozdawczość finansową.

Większość przedsiębiorców oceniła płynność finansową swojej firmy jako średnią lub wysoką, co jest wynikiem zadowalającym (tab. 2). Zaledwie 1,6% wskazało na brak płynności, co jednak przy tej wielkości grupy badawczej wydaje się uzasadnione. Można też stwierdzić, że im większe przedsiębiorstwo, tym (do pewnego stopnia) wyższa płynność finansowa.

Tabela 2. Ocena płynności finansowej przedsiębiorstwa
w okresie od czerwca 2013 do czerwca 2014 roku
w zależności od wielkości przedsiębiorstwa

Płynność finansowa przedsiębiorstwa	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Wysoka	47	17,9	16	19,3	7	33,3	7	50,0	77	20,3
Średnia	174	66,4	60	72,3	11	52,4	5	35,7	250	65,8
Niska	37	14,1	5	6,0	3	14,3	2	14,3	47	12,4
Brak	4	1,5	2	2,4	0	0,0	0	0,0	6	1,6
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Współczynnik korelacji rho Spearmana = -0,114; p = 0,026										

Źródło: badania własne.

Badani przedsiębiorcy, mając wskazać z jakim określeniem zarządzania płynnością finansową najbardziej się identyfikowali, wskazywali często na określenie „sytuacyjny”, w zależności od okoliczności (tab. 3). Znaczna liczba podmiotów określiła również swój sposób zarządzania jako ostrożny, mający na celu unikanie ryzyka, przy czym odsetek wskazań malał tu wraz ze wzrostem wielkości przedsiębiorstwa. Można założyć, że większe podmioty lepiej radzą sobie z zarządzaniem ryzykiem, dzięki czemu mogą stosować bardziej agresywne strategie finansowe.

Tabela 3. Sposób zarządzania płynnością finansową w przedsiębiorstwie

Sposób zarządzania płynnością finansową	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ostrożny (unikanie ryzyka)	104	39,7	20	24,1	5	23,8	2	14,3	131	34,5
Agresywny (podejmowanie ryzyka)	10	3,8	7	8,4	4	19,0	4	28,6	25	6,6
Sytuacyjny (w zależności od okoliczności)	88	33,6	42	50,6	9	42,9	3	21,4	142	37,4
Zmienny (różne wersje w różnych okresach czasowych)	60	22,9	14	16,9	3	14,3	5	35,7	82	21,6
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Chi ² = 34,633; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Przedstawione badania potwierdziły zależność profesjonalizmu zarządzania finansami bieżącymi od wielkości przedsiębiorstwa. Im większy podmiot gospodarczy, tym częściej stosuje on profesjonalne sposoby czy metody zarządzania, oparte na ustalonych zasadach i procedurach. O ile w wypadku mikrofirm aż 69,5% z nich deklarowało intuicyjne podejście do zarządzania finansami operacyjnymi, to w dużych podmiotach było to tylko 21,4% (tab. 4). Skłania to do wniosku, że drobni przedsiębiorcy powinni być w większym stopniu zachęcani do uzupełniania wiedzy z zakresu finansów czy ekonomii, np. przez szkolenia w ramach programów rządowych wspomagania przedsiębiorczości.

Tabela 4. Zarządzanie finansami bieżącymi w przedsiębiorstwie w aspekcie profesjonalizmu stosowanych metod

Zarządzanie finansami bieżącymi	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
W sposób sformalizowany (są procedury/zasady)	80	30,5	41	49,4	17	81,0	11	78,6	149	39,2
W sposób niesformalizowany (intuicyjnie, w miarę potrzeb, bez wyraźnie określonych zasad)	182	69,5	42	50,6	4	19,0	3	21,4	231	60,8
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Chi ² = 36,338; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Za zarządzanie płynnością finansową jest zazwyczaj odpowiedzialny właściciel, który nie jest skłonny przekazać swoją decyzyjność osobom na niższym szczeblu zarządzania. Oczywiście sytuacja zmienia się w wypadku przedsiębiorstw różnej wielkości (tab. 5). Większe podmioty, z bardziej rozbudowaną strukturą organizacyjną, mają zaplecze wykwalifikowanej siły roboczej, której można przekazać część kompetencji w tak istotnym obszarze, jak płynność finansowa. W najmniejszych firmach właściciel nie dysponuje zwykle kadrą menedżerską, stąd cała decyzyjność skupia się wyłącznie w osobie właściciela.

Potwierdzeniem powyższych rozważań są wyniki badań określające sposób mierzenia płynności finansowej. Tylko 7,3% mikro i 22,9% małych przedsiębiorstw stosuje ogólnie uznane mierniki płynności (tab. 6). Ocena płynności polega zatem na obserwacji przepływów pieniężnych, a dopiero braki gotówki skłaniają do

poszukiwania przyczyn takiego stanu. Można zatem mówić raczej o szacowaniu niż rzeczywistym mierzeniu płynności finansowej, do czego dochodzi w większości dużych podmiotów gospodarczych.

Tabela 5. Osoby odpowiedzialne za kształtowanie płynności finansowej w firmie

Osoby odpowiedzialne za kształtowanie płynności finansowej	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Wyłącznie właściciel	210	80,2	35	42,2	6	28,6	2	14,3	253	66,6
Właściciel i upoważnieni kierownicy lub pracownicy	47	17,9	44	53,0	13	61,9	12	85,7	116	30,5
Wyłącznie kierownicy lub pracownicy	5	1,9	4	4,8	2	9,5	0	0,0	11	2,9
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Chi ² = 78,609; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Tabela 6. Sposób mierzenia płynności finansowej w przedsiębiorstwie

Sposób mierzenia płynności finansowej	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Na podstawie wzorów ekonomicznych np. wzór na płynność bieżącą lub płynność podwyższoną	19	7,3	19	22,9	9	42,9	9	64,3	56	14,7
zwykłej oceny na podstawie posiadanej gotówki, należności od odbiorców i zobowiązań	243	92,7	64	77,1	12	57,1	5	35,7	324	85,3
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Chi ² = 56,645; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Analizując determinanty wywołujące braki w kapitale obrotowym przedsiębiorstwa, ankietowani wskazywali do trzech najistotniejszych dla nich czynników (tab. 7). Analiza statystyczna wykazała istotność statystyczną w większości przypadków. Można ocenić, że przedsiębiorcy obawiają się przede wszystkim terminowych rozliczeń z kontrahentami, czyli konieczności udzielania terminów płatności

na fakturach sprzedaży, a dodatkowo nierzetelności odbiorców oraz problemów ze skuteczną egzekucją należności handlowych. Jak wskazują J. Bednasz i E. Gostomski, konieczność udzielania przez przedsiębiorstwa swoim kontrahentom kredytów kupieckich naraża je na ryzyko utraty należności, utrudnia zachowanie płynności, a także stanowi czynnik dodatkowo zwiększający zapotrzebowanie na finansowanie zewnętrzne¹⁴.

Polscy przedsiębiorcy wskazali też, jako przyczynę problemów, konieczność stałego inwestowania, przy czym problemy te nasilały się wraz z rozmiarem przedsiębiorstwa. Inwestycje, nawet te finansowane środkami obcymi, wymagają finansowego wkładu własnego, co powoduje przesuwanie kapitału z działalności bieżącej do rozwojowej. W okresach dekonjunktury gospodarczej i utrudnionego dostępu do źródeł finansowania stanowić to może przyczynę zachwiania płynnością finansową firmy.

Tabela 7. Przyczyny braków kapitałowych w działalności bieżącej przedsiębiorstwa

Przyczyny braków kapitałowych	Wielkość firmy								Ogółem		Test Chi ²	
	mikro		małe		średnie		duże					
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	Chi ²	p
Niska zyskowność	57	21,8	16	19,3	2	9,5	0	0,0	75	19,7	5,511	0,138
Sprzedaż na fakturę z terminem płatności	51	19,5	34	41,0	8	38,1	5	35,7	98	25,8	17,843	0,000
Konieczność dokonywania przedpłat na dostawę materiałów, towarów itd.	53	20,2	17	20,5	3	14,3	5	35,7	78	20,5	2,495	0,476
Problemy ze ściąganiem płatności od kontrahentów – nieterminowe regulowanie faktur	58	22,1	29	34,9	10	47,6	4	28,6	101	26,6	10,414	0,015
Zwiększenie sprzedaży	18	6,9	5	6,0	5	23,8	1	7,1	29	7,6	8,321	0,040
Wahania cen, kursów walut itd.	10	3,8	7	8,4	4	19,0	4	28,6	25	6,6	20,046	0,000
Konieczność stałego inwestowania	58	22,1	24	28,9	8	38,1	7	50,0	97	25,5	8,240	0,041
Inne	78	29,8	18	21,7	3	14,3	1	7,1	100	26,3	6,752	0,080

Źródło: badania własne.

¹⁴ J. Bednasz, E. Gostomski, *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2009, s. 32.

Stosunkowo dobra sytuacja płynnościowa polskich przedsiębiorstw, ale też niechęć, zwłaszcza mniejszych podmiotów, do zadłużania się (bazowanie głównie na kapitale własnym) powodują, że większość badanych firm nie deklaruje potrzeby pozyskania finansowania bankowego na działalność bieżącą (tab. 8). Można zauważyć, że większe podmioty są bardziej skłonne sięgnąć po kredyt bankowy, prawdopodobnie z powodu tego, że przy dużej skali działalności środki własne są zwykle niewystarczające, a posiadany majątek umożliwia przedstawienie zabezpieczeń wiarytelności kredytowych.

Tabela 8. Czy przy obecnym poziomie obrotów przedsiębiorstwo potrzebuje kredytu bankowego aby zachować płynność?

Wyszczególnienie	Wielkość firmy								Ogółem	
	mikro		małe		średnie		duże			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Tak	38	14,5	26	31,3	6	28,6	7	50,0	77	20,3
Nie	224	85,5	57	68,7	15	71,4	7	50,0	303	79,7
Ogółem	262	100,0	83	100,0	21	100,0	14	100,0	380	100,0
Chi ² = 20,224; p = 0,000										

Źródło: badania własne.

Powyższe aspekty to tylko wybrane obszary zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstw. Wskazują one na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na zarządzanie finansami bieżącymi mniejszych podmiotów gospodarczych, które zarówno w profesjonalizmie działań, jak i w podejściu do zarządzania wyraźnie różnią się od dużych firm, co z jednej strony wydaje się oczywiste, ale z drugiej wpływa negatywnie na kondycję ekonomiczną takich podmiotów.

Podsumowanie

Płynność finansowa warunkuje bezproblemowe funkcjonowanie podmiotów gospodarczych, jej zachowanie staje się szczególnie istotne w okresach dekoniunktury gospodarczej, kiedy to spadek sprzedaży, niższa rentowność czy zatory płatnicze powodują problemy wielu przedsiębiorstw z terminowym regulowaniem zobowiązań.

Badania empiryczne przeprowadzone przez autorkę w 2014 roku wskazały wyraźnie, że polskie przedsiębiorstwa charakteryzują się stosunkowo dobrą kondycją finansową i w większości mają wystarczającą płynność finansową. Sugeruje to poprawę sytuacji ekonomicznej w sektorze przedsiębiorstw po kilkuletnim okresie dekonjunktury gospodarczej.

Analizując zarządzanie płynnością finansową i szerzej finansami bieżącymi przedsiębiorstw, uwagę zwraca niski poziom profesjonalizmu w mniejszych podmiotach gospodarczych, które podchodzą do zarządzania w sposób intuicyjny, bez stosowania procedur i zasad, jedynie na podstawie pobieżnej analizy sytuacji, czyli bez stosowania ogólnie uznanych mierników finansowych. Takie podejście jest charakterystyczne dla sektora MSP, jednak trudno uznać je za korzystne. Wydaje się, że jest to właśnie obszar do poprawy, w ramach polityki wspierania przedsiębiorczości. Zwiększony nacisk na uświadamianie znaczenia profesjonalnego zarządzania finansami i szersza oferta szkoleniowa, skierowana do drobnych przedsiębiorców, mogłyby przynieść wymierne korzyści w długim okresie, w postaci chociażby wzrostu wskaźników przeżywalności przedsiębiorstw w pierwszych latach działalności, kiedy to nieświadomość priorytetowej roli utrzymania płynności finansowej, przyczynia się do upadłości wielu nowo powstałych firm.

Literatura

- Bannock G., Manser W., *Międzynarodowy słownik finansów*, Wydawnictwo Andrzej Bonarski, Warszawa 1992.
- Baum Ch.F., Caglayan M., Ozkan N., Talavera O., *The impact of macroeconomic uncertainty on non-financial firms' demand for liquidity*, „Review of Financial Economics” 2006, nr 15.
- Bednasz J., Gostomski E., *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2009.
- Cooley Ph.L., Roden P.F., *Business Financial Management*, The Dryden Press, New York 1988, s. 423.
- Denis D.J., *Financial flexibility and corporate liquidity*, „Journal of Corporate Finance” 2011, nr 17.
- Fleming M.M.K., *The Current ratio revisited*, „Business Horizons” 1986, vol. 29.
- Graczyk J., *Akceptowalny poziom ryzyka finansowego*, w: *Zarządzanie majątkiem obrotowym w przedsiębiorstwie*, red. J. Grzywacz, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2006.

- Harris A., *Working capital management: Difficult, but Rewarding*, „Financial Executive” 2005, nr 21.
- Kusak A., Kowalczyk J., *Płynność finansowa: analiza i sterowanie*, C.H. Beck, Warszawa 2006.
- Leszczewska K., *Funkcjonowanie firm rodzinnych w niestabilnym otoczeniu*, w: *Firmy rodzinne – współczesne nurty badań i praktyki zarządzania*, red. A. Marjański, M.R. Contreras Loera, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2014, t. XV, z. 7, cz. 1.
- Sasin W., *Analiza płynności finansowej firmy*, Agencja Wydawnicza Interfart, Łódź 2002.
- Sierpińska M., Wędzki D., *Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.
- Sytuacja finansowa sektora przedsiębiorstw – II kwartał 2014 r.*, NBP, Warszawa 2014, www.nbp.pl/publikacje/przedsiębiorstwa/raport_02_2014.pdf (26.10.2014).
- Szymański W., *Niestabilność gospodarcza a szanse przedsiębiorstw*, w: *Przedsiębiorstwo a narastająca niestabilność otoczenia*, red. R. Sobiecki, J.W. Pietrewicz, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012.

FINANCIAL LIQUIDITY MANAGEMENT AND SIZE OF ENTERPRISES – SELECTED ASPECTS ON THE BASIS OF EMPIRICAL STUDIES

Abstract

The role of the liquidity management in the companies have been the subject of long-standing discussion in the literature. Economic situation of the country is one of the most important factor determining financial liquidity of the company. Turbulent economic conditions of recent years means that maintaining financial liquidity is a priority task of every entrepreneur. The article presents the characteristic and determinants of financial liquidity management of Polish enterprises. It is especially dedicated to the companies from the SME sector, declaring the greatest problems with liquidity maintaining. This requires constant analysis of this issue and create tools to support the liquidity management in small and medium-sized enterprises. The analysis is based on the results of the survey, conducted on a group of 380 businesses in South Poland in 2014.

Translated by Małgorzata Okręglicka

Keywords: liquidity management, operating finances, Polish companies

JEL Codes: G300, G320